

6.5.1 Statsförvaltningens ämbetsverksstruktur som en del av den offentliga förvaltningen – internationell jämförelse

Övre gräns för anslag som anvisas: 80 000 €
Tidsplan: 4/2016-8/2016

Grunderna till informationsbehovet, behovsbeskrivning och motiveringar:

Statsminister Sipiläs regering omarbetar den offentliga förvaltningens strukturer genom flera betydande reformer. Hit hör social- och hälsovårdsreformen, regionförvaltningsreformen, reformen av centralförvaltningen och projektet Framtidens kommun. I regeringsprogrammet är målbilden att Finland har en offentlig förvaltning med en tydlig arbetsfördelning och uppgiftshelheter på tre nivåer. De viktigaste förvaltningsstrukturerna är statsförvaltningen, landskapsförvaltningen och kommunalförvaltningen.

I och med reformerna delas statens ämbetsverksstruktur inte längre in i central-, regional- och lokalförvaltning utan den består av organisationer på statsrådsnivå (ministerierna och justitiekanslersämbetet) och ämbetsverk som lyder under dem. Statens ämbetsverk kan vara antingen sektorsövergripande eller s.k. sektorämbetsverk med lokala verksamhetsställen om uppgifterna kräver det.

Utredningsprojektet har till uppgift att ta fram information om hur förvaltning som lyder under organisationer på statsrådsnivå är organiserad i förhållande till hela den offentliga förvaltningens centrala förvaltningsstrukturer i andra länder. När det gäller den offentliga förvaltningen ska utredningsprojektet undersöka de olika ländernas centrala förvaltningsstrukturer, som i allmänhet delas in i centralförvaltning (statsförvaltning), mellaninstansförvaltning (landskapsförvaltning eller motsvarande) och lokalförvaltning (kommunalförvaltning). Utredningen omfattar åtminstone Sverige, Danmark, Norge, Nederländerna och Storbritannien.

Avsikten är att jämföra Finland med jämförelseländerna. Utredningen görs huvudsakligen så att man sammanställer existerande information (t.ex. akademisk forskning i ämnet, internationella jämförelser, utvärderingsundersökningar, utredningar som har producerats av förvaltningen). Det är fråga om en metaundersökning, dvs. man går igenom undersökningar som redan har gjorts och andra publikationer. Den information som tas fram i utredningen beskriver noggrant ämbetsverksfältets och förvaltningsstrukturens viktigaste särdrag i de olika länderna och kartlägger också erfarenheterna av dem (utvärderingsundersökningar). Det är viktigt att utredarna har direkt kontakt med förvaltningen i målländerna.

Utredningen resulterar i en rapport om strukturmodellerna i olika länder och erfarenheterna av dem. Rapporten kommer att utnyttjas i regeringens reformprojekt som gäller central- och regionalförvaltningen.

Forskningsfrågor:

Utredningen ska innehålla en jämförelse av olika länders ämbetsverksstrukturer som en del av den offentliga förvaltningen som helhet.

I fråga om förvaltningsstrukturerna ska projektet undersöka

- vilka förvaltningsstrukturer som existerar i olika länder (t.ex. centralförvaltning, mellaninstansförvaltning, lokalförvaltning),
- vilka uppgiftshelheter som ingår i de olika förvaltningsstrukturerna,
- hur styrförhållandena mellan dem är organiserade,
- hur tillsynen av dem är organiserad,
- hur självständiga de enskilda förvaltningsstrukturerna är (beslutanderätt och beskattningsrätt),
- hur finansieringen av dem är organiserad.

I fråga om statsförvaltning som lyder under en organisation på statsrådsnivå ska projektet undersöka

- om statsförvaltningen är indelad i olika förvaltningsnivåer (t.ex. central-, regional- och lokalförvaltning),
- hurdana organisationer som hör till statsförvaltningen (t.ex. ämbetsverk, institutioner, affärsverk, offentligrättsliga institutioner, stiftelser),
- hur organisationer inom statsförvaltningen kan inrättas, slås samman och upplösas (grundlagen, förvaltningsförfattningar, förordningar, arbetsordningar o.d.),
- hur organisationerna inom statsförvaltningen styrs (lagstiftning, resultatstyrning, informationsstyrning, ledarorganisationer o.d.),
- om det finns sektorsövergripande ämbetsverk eller ämbetsverk som styrs av ett enda ministerium inom statsförvaltningen och på vilka grunder lösningar,
- om det finns myndigheter med regional behörighet inom statsförvaltningen,
- om ämbetsverken har normgivningsbemyndigande,
- hur finansieringen av ämbetsverken är organiserad.

Samband med genomförandeplanen för regeringsprogrammet, statsrådets strategier och annan utrednings- och forskningsverksamhet:

Utredningen anknyter nära till två strategiska prioriteringar i regeringsprogrammet: reform 4, reformen av regionförvaltningen och reform 5, reformen av centralförvaltningen.

Informationsproduktionens huvudsakliga former:

Information som stöder utredningsfasen och genomförandet av regeringens projekt som gäller reformeringen av central- och regionförvaltningen, inkl. jämförelse av olika verksamhetsalternativ (strukturmodeller).